

Collectie Post verhuist naar NMR

Tjitske Visscher

De grootste collectie zeezoogdierfossielen ter wereld verhuist naar het Natuurhistorisch Museum Rotterdam. De collectie is het privébezit van Klaas Post. Met zijn schenking wil hij het materiaal openstellen voor onderzoek. "Elke wetenschappelijke collectie hoort uiteindelijk thuis in een instituut."

De Collectie Post

Vijftien jaar lang verzamelde de Urker vishandelaar Klaas Post, met behulp van Noordzeevissers, resten van fossiele zoogdieren. Een deel daarvan schenkt hij nu aan het Natuurhistorisch Museum Rotterdam (NMR).

Naast wat resten van uitgestorven landzoogdieren bezit Post meer dan 5000 fossielen van zeezoogdieren uit het Weichselien en Vroeg Holoceen van de Noordzee. Dit aantal maakt de collectie tot de grootste ter wereld in die categorie. De Laat-Pleistocene fauna bestaat uit botten en schedels van walrus, grijze walvis, blauwe vinvis, beloega, baardrob, ringelrob en zadelrob. Die hebben een ouderdom tussen 52 en 35 duizend jaar, terwijl meer zeldzame fossielen van gewone vinvis, Noordse vinvis, dwergvinvis, noordkaper, grijze walvis, orka, griend, tuimelaar, witsnuitdolfijn, witflankdolfijn, gewone dolfin, grijze dolfin, bruinvis en grijze zeehond gedateerd zijn rond tien- en vierduizend jaar geleden.

Oude fileerhal

De botten lagen op Urk in een oude fileerhal, direct aan het huis van de verzamelaar. Op zich een prima opslagplaats. Toch brengt Post ze nu in fases achter in zijn auto naar Rotterdam. De resten van walrus en grijze walvis zijn in november 2006 al verhuist, de rest volgt in de loop van de komende vier jaar.

De belangrijkste reden voor de schenking is het toegankelijk maken van de collectie voor onderzoek. "In het verleden zijn belangrijke particuliere collecties verkocht en uiteengevallen", aldus Post. "Nog dit jaar is een unieke en belangrijke Maasvlaktecollectie via de website van Marktplaats versnipperd. Dat is niet alleen jammer, maar ook vernietiging van wetenschappelijke waarde. Ik vind dat belangrijke privé collecties toegankelijk moeten

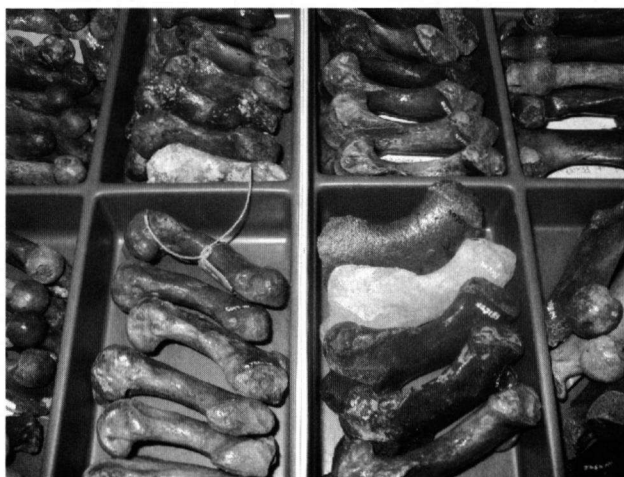
zijn en blijven. Zelf heb ik maar beperkte mogelijkheden qua tijd en ruimte om mensen die de collectie willen bezichtigen of bestuderen te begeleiden. Een museum biedt daarvoor meer faciliteiten."

Waardevolle botten

Dat de fossielen nu juist naar Rotterdam gaan heeft twee oorzaken. In de eerste plaats is Klaas Post al jaren honorair collectiebeheerder fossiele zoogdieren bij het NMR en kan dus zelf de registratie blijven overzien en begeleiden. Verder zijn de collectie recente zoogdieren van Rotterdam en haar conservator Erwin Kompanje, toegespitst op mariene zoogdieren en daar sluit de Post collectie naadloos bij aan.

Daarnaast is er ook een voordeel voor het museum. Het NMR bleek plannen te hebben voor het moderniseren van het collectiemagazijn. Verrijdbare kasten zouden de opslagcapaciteit van het museum kunnen verdubbelen. Maar subsidies werden alleen toegekend wanneer het museum een nieuwe waardevolle collectie zou werven.

En dat de collectie Post waardevol is mag

Bovenbeenderen (femora) van zadelrobben. Collectie Klaas Post.

duidelijk zijn. Veel stukken zijn ¹⁴C gedateerd en in artikelen beschreven. De laatste jaren doet het Max Planck Instituut in Leipzig veel onderzoek aan de fossielen. Met nieuwe technieken wordt momenteel het DNA van zo'n honderd stukken van grijze walvis, beloega en orka bepaald. Met name het beloega-DNA is goed bewaard gebleven gedurende de afgelopen dertig- à veertigduizend jaar. Het doel is het DNA te vergelijken met dat van soortgenoten uit onze tijd en eventuele verschillen op te sporen.

Binnen de schenking bevinden zich onder andere een unieke onderkaak van de sabeltandtijger uit de Noordzee en holotypes van twee soorten spitsnuitdolfijnen uit het Mioceen. Binnenkort verschijnt er een wetenschappelijke publicatie over de twee Mioceen dolfinfossielen. Holotypes kunnen alleen dan beschreven worden als ze in een openbaar instituut of openbare collectie toegankelijk blijven.

Tot slot benadrukt Post dat schenking van gespecialiseerde en wetenschappelijk belangrijke particuliere collecties aan de Nederlandse instituten een win-win situatie betekent. Dergelijke collecties zijn de laatste decennia in Nederland en zeker binnen de WPZ en WTKG aangelegd. Het museum verkrijgt in

zo'n geval een zorgvuldig gedocumenteerde collectie van een beperkte vindplaats of groep. Die collecties zijn bovendien goed geconserveerd. De schenker weet daartegenover dat zijn collectie toegankelijk blijft, dat er onderzoek aan verricht kan blijven worden en – *last but not least* – dat de fiscus dergelijke schenkingen stimuleert met belastingfaciliteiten.

Onderkaken van grijze zeehonden. Collectie Klaas Post.